

Bakıda 26-cı Beynəlxalq "Xəzər Neft və Qaz" konfransı keçirilir

Mayın 30-da Bakıda 26-cı Beynəlxalq "Xəzər Neft və Qaz" konfransı başlayıb.

Neft-qaz sektorunun, eləcə də bu sektor ilə əlaqəli müxtəlif sahələrin rəhbərləri üçün də əsas platforma olan 2 günlük konfransda 30 ölkədən 600-dək nümayəndə iştirak edir. Tədbirin ənənəvi iştirakçıları arasında SOCAR, BP, "Equinor", "Petronas", "Inpex", "Dentons", "SOCAR AQS", "Total", "Nobel Upstream" və digər dünyaca məşhur şirkətlər yer alır.

Konfransda "Sinerji-qlobal inkişafa aparın yol: Enerji təhlükəsizliyinə və dayanıqlığa doğru" plenar sessiyada Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazov ulu öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu neft strategiyasının əhəmiyyətindən və "Əsrin müqaviləsi"nin ölkəmizə qazandırdığı dividendlərdən danışdı. Nazir 2014-cü ildən ötən müddətdə bazarda neftin qiymətindəki dəyişmədən söhbət açıb, Azərbaycanın digər hasilatçı ölkələrlə birgə "OPEC plus" formatında əməkdaşlığının əhəmiyyətini qeyd edib. Deyib ki, hazırda neftin bir barreli 70 dollar civarındadır və bunu qənaətbəx hesab etmək olar: "Bununla belə, həm istehsalçılar, həm də istehlakçıların maraqlarına uyğun qiymət sabitliyinin və bu məqsədlə tələb-təklif balansının qorunub saxlanması ehtiyatlı, düşünülmüş addımlar atılmasını zəruri edir. Mövcud iqtisadi və siyasi amillərin təhlili də göstərir ki, hazırda tələb-təklif tarazlığı üçün başlıca meydan kommersiya meyandır. Belə ki, iqtisadi əməkdaşlıq və inkişaf Təşkilatı ölkələrində neft ehtiyatları son 5 ilin orta göstəricilərindən çoxdur. Həmçinin təşkilatdan kənar ölkələr, o cümlədən ABŞ son illər şist neft hesabına əldə etdiyi hasilat göstəriciləri ilə ənənəvi neft hasilatçıları geridə qoyub. Buna görə də OPEC+ çərçivəsində əldə edilmiş razılığın bu ilin aprel ayında 168% yerinə yetirilməsi, üstəlik razılıqdan kənar qalan bir sıra OPEC ölkələrində hasilatın azalması, qlobal neft bazarında ticarət məhdudiyatlarına və geosiyasi qeyri-sabitliyə baxmayaraq, neft tədarükündə çatışmazlıq və bundan irəli gələn yüksək qiymət dəyişikliyi müşahidə olunmur."

Nazir, həmçinin deyib ki, ötən il neftin qlobal istehlakında artım 1,4% olsa da, bu il dünyada neftə gündəlik tələbatın 1,2 mln. barrele qədər azalacağı proqnozlaşdırılır: "Ötən il dünyada enerjiyə tələbat son illərdə ən yüksək səviyyədə olsa da, Avropada enerjiyə tələbat xüsusilə də bərpa olunan enerjiden istifadənin genişlənməsi və enerji səmərəliliyi nəticəsində azalıb. 2050-ci ilə qədər neft-qazın ümumi idxalındakı nisbəti 55%-dən 20%-ə düşəcək. Hazırda ABŞ və Çin arasındakı ticarət mübahisələri də qlobal iqtisadi inkişafa təsir edir və neftə tələbatı azaldan amil kimi nəzərdən keçirilir. Bütün bunlar isə göstərir ki, bazarda qiymətlərin sabitliyi üçün hasilat vasitəsilə tənzimləmə əsas nailiyyətdir."

P.Şahbazovun sözlərinə görə, 2018-ci ildə dünyada neft-qaz sektoruna yönəldilən sərmayələr əvvəlki illə müqayisədə təxminən 1,1 mlrd. dollar artaraq 726 mlrd. dollara bərabər olub: "Proqnozlara görə, 2019-cu il yeni neft-qaz layihələri üçün investisiya qərarlarının verilməsində olduqca böyük rol oynayacaq. 2020-ci ildə Azərbaycan

da qaz hasilatının həcmi 40 mlrd. kubmetrdən çox olacağı planlaşdırılır."

Energetika naziri "Azəri-Çırağ-Günəşli" yataqlar blokunun ölkənin neft hasilatındakı rolundan, 6 mlrd. dollar sərmayə ilə blokun işlənməsinin növbəti mərhələsinin əhəmiyyətindən, Cənub Qaz Dəhlizi meqalayihəsinin Avropanın enerji təhlükəsizliyinə verəcəyi töhfədən bəhs edib. Keçən il iyunun 12-də Türkiyənin Əskişəhər şəhərində TANAP qaz kəmərinin istifadəyə verildiyini, qardaş ölkəyə ilk qaz həcmlərinin nəqlinin isə planlaşdırıldığı kimi iyunun 30-da başladığını xatırladan nazir deyib ki, indiyədək TANAP boru kəməri ilə Türkiyəyə 1,8 mlrd. kubmetr Azərbaycan təbii qazı göndərilib.

Konfransda "Gələcəyə baxış: Enerji təhlükəsizliyi və dayanıqlığın əsas elementləri nədir?" adlı rəhbər danışıqlarda SOCAR-ın prezidenti Rövşən Abdullayev bildirdi ki, ənənəvi olaraq 26-cı dəfə keçirilən bu konfrans Azərbaycanın regionlararası energetika layihələrinin həyata keçirilməsi istiqamətində apardığımız birgə fəaliyyətlər üçün effektiv kommunikasiya platformasıdır: "Bu il Azərbaycan xalqı ölkəmizin tarixində mühüm strateji rol oynamış "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasının 25-ci ildönümünü qeyd edəcək. Dövlət müstəqilliyimizin ilk illərində, olduqca ağır geosiyasi şəraitdə Azərbaycanın ümummilli lideri Heydər Əliyevin gərgin səyləri nəticəsində imzalanmış bu müqavilə

Xəzər dənizi hövzəsində beynəlxalq əməkdaşlıq üçün əlverişli zəmin yaradıb, regionun enerji xəritəsini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişib. Müqavilə çərçivəsində Xəzərin Azərbaycan sektorundakı dərin sulu yataqların işlənilməsi üçün ölkəyə zəruri texnologiyalar, müasir istehsalat üsulları cəlb olunub, kəşfiyyat, hasilat, qazma, neft-qaz emalı və kimyası, informasiya texnologiyaları, insan resursları - bir sözlə, bütün sahələr üzrə innovativ metodlar tətbiq edilib. Ötən müddətdə "AÇG"nin işlənilməsinə 36 mlrd. dollardan artıq sərmayə qoyulub, Azərbaycan da, xarici tərəflərlə birgə işlənməsinə dair yeni sazişin imzalanması ilə bir daha tədiq etdik. Bu yeni investisiya sazişi xarici tərəflərlə Azərbaycanı göstərdikləri yüksək etimadın təzahürüdür."

R.Abdullayev qeyd edib ki, bu gün həyata keçirilən regional və qlobal birgə layihələrdə bütün istehsalat, inşaat və quraşdırma işləri ölkə daxilində, SOCAR və di-

ger yerli müəssisələr tərəfindən icra olunur: "AÇG dünya səviyyəli nəhəng yataqlar blokudur. 25 il əvvəl onun ehtiyatları 500 mln. ton civarında təxmin edilirdisə, bu gün həmin həcm çıxarıldıqdan sonra yataqda ən azı bir o qədər də karbohidrogen ehtiyatlarının qaldığı məlumdur. Layihənin bütün tərəflərindən məmnundur və onun böyük gələcəyi olduğuna inanılır. Biz bu inamımızı hələ "Əsrin müqaviləsi" yekunlaşmadan, 2017-ci ilin sentyabrında "AÇG"nin 2049-cu ilin sonuna qədər birgə işlənməsinə dair yeni sazişin imzalanması ilə bir daha tədiq etdik. Bu yeni investisiya sazişi xarici tərəflərlə Azərbaycanı göstərdikləri yüksək etimadın təzahürüdür."

SOCAR prezidenti vurğulayıb ki, beynəlxalq aləmdə Avropanın ən böyük enerji və infrastruktur layihəsi kimi diqqət mərkəzində olan Cənub Qaz Dəhlizi çərçivəsində qazanılan uğurlar bunun daha bir təzahürüdür: "Ötən il biz Azərbaycanın təşəbbüsü və liderliyi ilə iki qitədə və bir neçə ölkədə həyata keçirilən bu möhtəşəm meqalayihənin 4 seqmentindən 3-nü - "Şahdəniz-2", Cənub Qafqaz Kəmərinin genişləndirilməsini və TANAP layihəsinin birinci hissəsini uğurla başa çatdırdıq. Azərbaycan perspektivli Avropa qaz bazasında artan tələbatla mövcud təchizat arasında yaxın illərdə yaranacaq boşluğun aradan qaldırılmasına öz töhfəsini verəcək və

bütün hazırkı qaz təchizatçıları ilə bərabər bu bazarda özünə layiqli yer tutacaq."

Rövşən Abdullayev onu da diqqətə çatdırıb ki, karbohidrogen ehtiyatları 350 mlrd. kubmetr qaz, 45 milyon ton kondensat həcmində qiymətləndirilən "Abşeron" yatağında "Heydər Əliyev" yarım-dalma qazma qurğusu vasitəsilə kəşfiyyat-istismar quyusu qazılır: "Quyunun kəşfiyyat lüləsi 7411 metr dərinliyə qədər qazılaraq, yatağın ehtiyat potensialının yüksək olduğunu aşkara çıxarmışdır. Hazırda istismar lüləsinin qazmasına başlanılıb, eyni zamanda, infrastrukturun qurulması işləri icra edilməkdədir. "Equinor" şirkəti ilə birgə layihələndirilən "Qarabağ" yatağının neft və qaz ehtiyatları ilə bağlı gözləntilər də böyükdür. Yaxın zamanda işlənmənin FEED mərhələsinə keçməsi nəzərdə tutulub. "Abşeron" və "Qarabağ" yataqlarından ilk məhsulun 2021-2022-ci illərdə əldə olunması gözlənilir. "Ümid-Babək" layihəsi üzrə işlər uğurla həyata keçirilir. Bu yaxınlarda "Ümid" yatağında mürəkkəb geoloji strukturda müxtəlif texnoloji yeniliklər tətbiq edilməklə 6810 metr dərinliyə qazılmış yüksək məhsuldarlığa malik yeni quyuların böyük potensialını, ilkin çıxarılabilen ehtiyatların 200 mlrd. kubmetr qaz və 40 milyon ton kondensat həcmində olduğunu bir daha tədiqləyib. "Ümid" yatağında ikinci özlülün inşası, "Babək" strukturunun kəşfiyyat işlərinə başlanılması və müvafiq infrastrukturun tikintisi planlaşdırılmış layihə proqramı üzrə davam etdirilir. Növbəti mərhələdə "Əşrəfi"- "Dan ulduzu"- "Aypara", "Şəfaq"- "Asiman" və Abşeron yarımadası ətrafında dayaz sulu sahələrdə də axtarış-qazma işlərinə başlamağı nəzərdə tuturuq. Yeni yataqlar və strukturlarla yanaşı, artıq işlənməyə olan yataqlarda daha məhsuldar lay və horizonların açılması və mənimsənilməsi də diqqət mərkəzindədir. Qazma bölməmiz artıq 6000 metr və daha böyük dərinlikdə, anomal təzyiqli və temperaturu quyularda yüksək texnoloji tələblər səviyyəsində əməliyyatları uğurla həyata keçirirlər. "Bulla-Dəniz" yatağında qazanılan nailiyyətlər bunun əyani göstəricisidir."

BP-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Counz qeyd edib ki, BP 27 ildir ki, Xəzər regionundadır və bu müddət ərzində maraqlı tərəflər və tərəfdaşlarla sıx əməkdaşlıq edərək, dünya səviyyəli bu layihələri uğurla gerçəkləşdirib: "Ötən 25 il ərzində AÇG layihəsində böyük nailiyyətlərə imza atılıb. Bu nailiyyətlər təhlükəsiz, məsuliyyətli və səmərəli əməliyyatlara söykənən bir sıra unikal və əhəmiyyətli hadisələrlə əlamətdardır. "Şahdəniz" yatağında biz qaz ehtiyatlarının işlənməsi üzrə dünyanın ən böyük layihələrindən biri olan "Şahdəniz-2" layihəsi ilə davam edəcəyik. Şübhəsiz ki, bu layihə yalnız region üçün deyil, həm də qlobal qaz sənayesi üçün bugünün və sabahın ən əlamətdar hadisələrindən biridir. Ötən ilin ortalarından başlayaraq bu layihə çərçivəsində Azərbaycanda və Gürcüstanda genişləndirilən Cənub Qafqaz Boru Kəməri layihəsi və Türkiyədə TANAP boru kəməri vasitəsilə regional bazarlara qaz nəql edilir. Növbəti il Avropaya ilk qazın nəql edilməsi üçün TAP boru kəmərinə işlər qrafikə uyğun şəkildə yekunlaşmağa doğru yaxınlaşır. SOCAR ilə birlikdə biz Xəzərdə əlavə neft və qaz ehtiyatlarının axtarışı üçün bir sıra gözəl imkanları müəyyənləşdirmişik. Xəzər dənizində kəşfiyyat işləri üzrə strategiyamız qlobal bazarda rəqabət qabiliyyətli ola biləcək əhəmiyyətli dərəcədə üstün neft və qaz imkanları təmin etməkdir."

⇒ Davamı 5-ci səhifədə